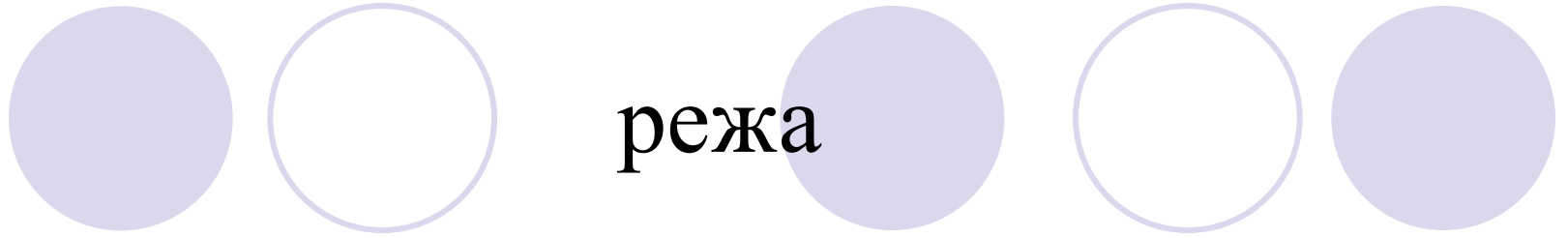


Сув омборларини эксплуатация қилишдаги техника ҳавфсизлиги

Марузачи:

т.ф.н. Ф. Гаппаров



- Иншоотлар муҳофазаси.
- Сув омборда меҳнат муҳофаза тадбирлари.
- Гидрометрик ишларни бажаришдаги техника хавфсизлиги қоидалари.
- Ёнгин хавфсизлиги
- Биринчи тиббий ёрдам.

Иншоотлар муҳофазаси

- Сув омбори таркибига кирувчи барча иншоотлар давлат мулки ҳисобланиб, улар Ўзбекистон Республикаси қонунлари ҳимоясидадир.
- Иншоотларни ишчи ҳолатида сақлаш ва қўриқлашга сув омбори бошлиғи масъулдир.
- Тўғон ва барча иншоотларнинг ҳавфсизлигини таъминлаш қўриқлаш хизматида бўлиб, сув омборининг ҳавфсизлик масалаларини сув омбори бошлиғига бўйсунган ҳолда амалга оширади ва ўз низомлари асосида хизмат қилади.
- Сув омбори барча иншоотларининг муҳофазасини таъминлаш қўриқлаш хизмати бошқармаси зиммасида бўлади. Сув омборини барча иншоотларининг муҳофазасини таъминлаш учун кетадиган молиявий сарф харажатлар шартнома асосида олиб борилади.

Гидрометрик ишларни бажаришдаги техника хавфсизлиги қоидалари

- Гидрометрик ишларни бажараётганда бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш бўйича умумий тадбирлар қуйидагилардан иборат:
- - гидрометрик створлар гидрометрик ишларни бажаришнинг хавфсизлиги талабларига мос равишда жиҳозланиши керак, бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш, сувда чўкаётганни қутқариш учун керакли инвентар билан жиҳозлаш, ҳамда ярасини ва оғриган жойини боғлаш учун керакли материаллар тўплами солинган сафар аптечаси бўлиши керак;
- - кузатишлар олиб бориладиган жойга яқин қирғоқ қия ва тик жарлик бўлганда, сув омборига ёки каналга тушиш хавфсизлигини таъминлаш учун нарвонча ёки бошқа мосламалар билан жиҳозланиши керак. Буларга кўпроқ қиш ойлари, қор ёққанда, бўрон пайтида ва яхмалакда эътибор берилиши керак;

- сузувчи мосламалардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган ишларни бажараётганда, дарёни кечиб ўтиш билан боғлиқ бўлган барча гидрометрик ишларда, қия ва тик бўлган қирғоқларга яқин жойларда иш олиб бораётганда барча иш бажарувчиларига қутқарув жилетлари кийгизилиши керак;
- гидрометрик постда кузатувчи лавозимига ва вақтинча ёлланган ишчиларни иложи бўлса маҳаллий аҳолидан қайиқни бошқаришни яхши биладиганларни ишга таклиф этиш керак;

Ёнгин хавфсизлиги

- Сув омборларда асосан ёнгинлар электр токининг қисқа туташиши натижасида келиб чиқади. Бунинг учун барча юқори кучланишдаги ток манбалари изоляция қилинади. Юқори кучланишдаги электр симлари орасида белгиланган меъёрдаги масофалар сақланиб қолиниши керак.
- Гидроузелларда ёнгин келиб чиқиш сабабларини камайтириш билан бир қаторда ёнгини учуриш воситаларини ҳам жойларга ўрнатиш ва уларнинг ишчи ҳолатини доимо текшириб туриш мақсадга мувофиқ ҳисобланади. Ёнгинни учуриш воситалари хар бир бинонинг кириш эшиги олдида куринадиган жойга жойлаштирилади ва у зарурий учуриш воситалари (кум, сув ва бошқа керакли ашёлар) билан доимий равишда тулдириб борилади.

Биринчи тиббий ёрдам

- Сув омборларда инсонларнинг нотўғри ҳаракатланиши ва бошқа техник сабабаларга кўра жароҳатланишлар юз беради. Бу каби корхоналарда жароҳатланишларнинг сувга чуқиш, электрдан зарарланиш, синиш, лат ейиш турлари кўпроқ кузатилади. Жароҳатланган кишиларга биринчи тибби ёрдам кўрсатилади.

- Сувдан чиқариб олинган кишини териси кўкариб, томирлари шишган бўлса қутқарилган кишини бошини кўкрагидан паст қилиб, қорни билан ёрдам бераётган кишининг букилган тиззасига ётқизилади. Сўнгра бармоққа даструмол ёки тоза доқа ўраб унинг оғзи ва томоғи бегона нарсалардан тозаланиб ташланади. Кейин орқа елкаси томондан икки курак ўртаси босилади, шунда ўпка, ошқозонга тушган сувлар ташқарига чиқиши керак. Бу ишни тезда амалга оширилмаса чўккан одам ичидаги сувлар 4-5 минутдан кейин қонга ўтиб у ҳалок бўлиши мумкин.

- Агар сувдан қутқарилган кишининг териси оқарган бўлса, унинг нафас йўллариغا сув кирмаганлигини билдиради. Бундай ҳолда зудлик билан бурун ёки оғизга ҳаво пуфлаш, юкни массаж қилиш усули билан сунъий нафас олдиришга киришиш зарур
- Ток таъсиридан қутқарилган киши хушида бўлса текис жойга ётқизишиб тоза ҳаво билан таъминлаш керак. Агар ток урган киши беҳуш бўлса зудлик билан сунъий нафас олдирилади ва юраги массаж қилинади. Сунъий нафас олдирилаётганда шикастланган кишини зах ерга, бетон полга ётқизиб бўлмайди. Биринчи ёрдам кўрсатаётган киши тез ва пухта ҳаракат қилиши керак.